

مؤلفه‌های سازنده برای بهره‌وری حکمران خوب در دولت کارآفرین و ارائه الگوی کاربردی مرتب

هادی ابوالفتحی

چکیده

امروزه دولت‌ها برای جذب نیروی انسانی با استعداد و متخصص در جهت رسیدن به خودکفایی، باید علاوه بر شناسایی ویژگی‌های دولت کارآفرین و حکمران خوب، الگویی طراحی نمایند تا حکمران خوب بتواند در حوزه کارآفرینی نیز کارآمد و اثربخش باشد. با توجه به تغییرات شگرف امروزی سازمان‌ها نیز، ارائه مؤلفه‌های سازنده برای افزایش میزان بهره‌وری حکمران خوب در دولت کارآفرین الزامی است. از این رو پژوهش حاضر با هدف بیان مؤلفه‌های سازنده برای افزایش میزان بهره‌وری حکمران خوب در دولت کارآفرین و ارائه الگوی ترکیبی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب با تأکید بر دولت جمهوری اسلامی ایران انجام شده است.

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی؛ از نظر داده، آمیخته اکتشافی؛ از نظر ماهیت در بخش کیفی، از نوع داده بنیاد خود ظهور و در بخش کمی، مقطعی است. جامعه آماری پژوهش حاضر در بخش کیفی، خبرگان حوزه با مدرک تحصیلی دکتری تخصصی رشته مدیریت دولتی - تصمیم‌گیری و خط‌مشی‌گذاری عمومی شاغل در دانشگاه آزاد اسلامی به تعداد ۳۳ نفر و در بخش کمی، مدیران کل دستگاه‌های اجرایی بدنه دولت جمهوری اسلامی ایران به تعداد ۴۰۰ نفر را شامل شده است. حجم نمونه در بخش کیفی و براساس جدول تعیین حجم نمونه و روش نمونه‌گیری هدفمند، ۳۰ نفر و در بخش کمی هم براساس فرمول تعیین حجم نمونه مورگان و روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، تعداد ۱۰۰ نفر تعیین شده است. ابزار سنجش پژوهش حاضر در بخش کیفی یک فرم مصاحبه نیمه ساختار یافته (پژوهشگر ساخته‌ای) است که بر اساس کدگذاری باز و محوری بدست آمده است. فرم مزبور که به مدد مصاحبه فن دلفی و بارش مغزی توسط خبرگان تهیه شده، در نهایت با تعداد ۲ بعد، ۲۳ مؤلفه و ۱۴۵ شاخص برای انجام تحقیق نهایی شد. در بخش کمی نیز فرم مصاحبه ساختار یافته اشباع شده توسط خبرگان، توسط پژوهشگر از طریق وزن دهی به شاخص‌ها، به پرسشنامه تبدیل و بر روی گروه نمونه‌ای که تصادفی انتخاب شده بودند، اجرا و به کمک آزمون عاملی تأییدی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت که با اختلاف ۶ مؤلفه و ۳۸ شاخص کمتر نسبت به بخش کیفی، مورد تأیید قرار گرفت.

واژگان کلیدی: حکمرانی خوب، دولت کارآفرین، پاسخگویی، کنترل فساد و مشارکت

مقدمه

از زمانی که نظریه‌های مربوط به دولت کارآفرین یا کارآفرینی دولتی از طرف آذربورن و گابلر مطرح شد سازمان‌های دولتی مصرانه به دنبال ایجاد تغییرات ساختاری در الگوهای مدیریتی خود هستند تا بتوانند از مزایای نهفته در این نظریه‌ها منتفع شوند. یکی از تغییرات ضروری در این زمینه، مربوط به تغییرات در حوزه مدیریت منابع انسانی به عنوان یکی از مهمترین مؤلفه‌های درونی سازمان‌های دولتی است. (هیوز، ۱۳۹۱؛ حسن زاده و همکاران، ۱۴۰۰)

در دو دهه اخیر نیز موضوع کارآفرینی به موضوعی اجتماعی - اقتصادی تبدیل شده که مبنای انجام تحقیقات بیشماری در جهان شده است. افزایش کارایی اقتصادی، ایجاد مشاغل جدید، توجه ویژه به خلاقیت و نوآوری، ارائه محصولات جدید به کمک ریسک و منابع کمتر، توجه به استراتژی تهاجمی و ... از مهمترین دلایل اهمیت کارآفرینی به حساب می‌آیند و به همین خاطر اکثر فعالان و صاحب‌نظران حوزه اقتصاد، معتقدند که کارآفرینی یا تولید دانش محور، راه کار اصلی بقا در اقتصاد جهانی در سال‌های پیش رو است.

باتوجه این‌که امروزه کارآفرینی سازمانی ارتقای بهره‌وری در سطوح مختلف فردی و سازمانی را باعث خواهد شد، لذا اعلام مؤلفه‌های بهره‌وری و ایجاد زیرساخت مناسب در سازمان‌ها، از ضروریات دسترسی به این مهم به شمار می‌روند و در دنیای درحال تحول امروز، کامیابی از آن سازمان‌هایی است که ضمن برقرار نمودن رابطه‌ای معنی‌دار در بین قابلیت‌های مدیریتی و کارآفرینی، با ایجاد بسترهای لازم، نظام مدیریت منابع انسانی و سازمانی خود را به دانش و مهارت کارآفرینی مولد تجهیز نمایند.

از سویی دیگر نتایج تحقیقاتی که در این زمینه در بخش سازمان‌های دولتی ایران انجام گرفته بیانگر این است که تأسیس و استفاده از ابتکارات کارآفرینی در سازمان‌های بخش دولتی ایران موفق نبوده و جهت بهبود ویژگی‌های مدیریتی و کارآفرینی در این سازمان‌ها، به تغییرات ساختاری و پایدار در مدیریت دولتی نیاز است و وضعیت حاضر نمی‌تواند بهبود یابد مگر این‌که تلاش‌هایی در جهت شکل دهی به سیاست‌های توسعه مدیریت منابع انسانی صورت پذیرد تا بتواند تغییرات واقعی و کارآفرینانه را در عملکرد و رفتار مدیران و کارکنان ایجاد نماید. (آنالویی و دیگران، 2009؛ حسن زاده و همکاران، ۱۴۰۰)

نظریه حکمرانی خوب هم که با ویژگی‌هایی مانند مشارکت، شفافیت، اثربخشی و کارآیی و حاکمیت قانون تعریف می‌شود، الگویی برای توسعه پایدار انسانی با ساز و کار تعامل عملی سه بخش دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی است. این الگو در حقیقت به دنبال حداقل نمودن نقش دولت و توانمندسازی نهادهای مدنی و بخش خصوصی می‌باشد که بر رفتار تعاملی سه بخش دولت، نهادهای مدنی و بخش خصوصی تأکید دارد و معتقد است دولت باید نقش هماهنگ کننده و تنظیم‌گر خود را تقویت نموده

و به جای تصدی‌گری، به تنظیم و تسهیل روابط بپردازد. در الگوی حکمرانی خوب بحث از دولت نماینده و دولت مشارکتی است که از این طریق راه را برای فعالیت سایر بخش‌ها هموار می‌سازد.

حکمرانی خوب به عنوان یک عنصر مهم در گفتمان توسعه، با فراهم آوردن شرایطی موجب تقویت پایه‌های نظام سیاسی و بالابردن مشروعیت و سلامتی نظام سیاسی می‌شود. شاخص‌های حکمرانی خوب، امروزه به مثابه یک دستگاه سنجش وضعیت حکمرانی در کشورهای مختلف دنیا به کار می‌رود. بر اساس آمار منتشر شده بانک جهانی در سال ۲۰۱۹، حکمرانی خوب در ایران در وضعیت خوبی قرار ندارد؛ در حالی که خط‌مشی‌ها و شیوه‌های مدیریت منابع انسانی دولتی برای تاثیرگذاری بر شاخص‌های حکمرانی خوب از پتانسیل و فرصت بیشتری برخوردار هستند. بررسی انتقادی مدیریت منابع انسانی دولتی ایران، حاکی از این است که به خدمات بخش حکمرانی خوب، نیاز شدیدی وجود دارد. (حمدالهی، هاتف و همکاران، ۱۳۹۹)

باتوجه به مزایای نهفته کارآفرینی، تبدیل موضوع کارآفرینی به موضوعی اجتماعی - اقتصادی، آسیب‌شناسی نظام اداری کشور مبنی بر عدم موفقیت تأسیس و استفاده از ابتکارات کارآفرینی در سازمان‌های دولتی ایران، نیاز به خدمات بخش حکمرانی خوب در دولت، ضرورت تعیین مؤلفه‌هایی برای افزایش میزان بهره‌وری در سازمان‌ها جهت دستیابی به اهداف مشخص شده در سند چشم‌انداز بیست ساله کشور و دستیابی به اهداف برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، ایجاد تحول نوین در نظام اداری کشور قطعی به نظر می‌رسد. با توجه به مطالب فوق سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که مؤلفه‌های سازنده برای افزایش میزان بهره‌وری حکمران خوب در دولت کارآفرین کدامند و با توجه به این مؤلفه‌ها، چه الگوی کاربردی می‌توان در این خصوص ارائه داد؟

ادبیات تحقیق

برای نگارش ادبیات تحقیق این پژوهش، ابتدا تحقیقات انجام شده داخل و خارج از کشور مرتبط با موضوع تحقیق بررسی و پس از شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های مورد نظر و طبقه‌بندی اطلاعات گردآوری شده، ادبیات تجربی و چارچوب نظری در خصوص حکمرانی خوب و دولت کارآفرین به شرح زیر تعیین شده است.

پیشینه تجربی پژوهش

بررسی پیشینه مطالعاتی مرتبط با حکمرانی خوب و کارآفرینی نشان می‌دهد توجه به موضوع حکمرانی خوب در ایران در یک دهه اخیر آغاز شده و طی این سال‌ها برخی نهادهای بین‌المللی از جمله یونیسف و برنامه توسعه سازمان ملل متحد با تأسیس دفاتری، به مطالعه و سنجش شاخص‌های حکمرانی خوب در حوزه‌های مختلف اقتصادی، اداری، بهداشتی و محیط زیست پرداخته‌اند به همین دلیل کشور ما در حال حاضر، رتبه شایسته‌ای در جهت بررسی موضوع حکمرانی خوب نداشته است. در خصوص موضوع دولت کارآفرین نیز تحقیقات بسیار اندکی در کشور انجام شده است. بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد تاکنون

در هیچ پژوهش داخلی یا خارجی، الگویی در خصوص حکمرانی خوب و دولت کارآفرین طراحی نشده و مؤلفه‌های سازنده‌ای برای افزایش میزان بهره‌وری حکمران خوب در دولت کارآفرین نیز ارائه نگردیده است. تحقیقات انجام شده اخیر در خصوص موضوع مورد تحقیق، به شرح زیر است:

نادری، مسعود و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی موضوع نقش مؤلفه‌های حکمرانی خوب در تحقق قدرت نرم اقتصادی در نظام بانکی ایران پرداخته و اعلام نموده‌اند براساس دیدگاه اقتصاددانان نهادگرا، ضعف ساختار و ضعف عملکرد نهادها یکی از دلایل توسعه نیافتگی کشورها است. حکمرانی خوب به عنوان فرصتی برای افزایش رشد اقتصادی، امنیت اقتصادی و بهبود فضای کسب و کار می‌تواند نقش بسزایی در رسیدن به اهداف توسعه پایدار ایفا کند و در این مسیر ایجاد شفافیت اطلاعاتی و تولید، تحلیل و ارائه اطلاعات درست، دقیق و به‌روز و دسترسی آزاد به اطلاعات نیز از موارد ضروری به نظر می‌رسد. همچنین براساس نتایج تحقیق، اعلام نموده‌اند حاکمیت هر کشور باید از بخش خصوصی و توسعه آن پشتیبانی کند و برای ترویج و نهادینه کردن موضوع رقابت‌پذیری در اقتصاد کشور به عنوان یکی از ارکان حکمرانی خوب، اقدامات لازم را انجام دهند که می‌توان به مواردی از قبیل ارتقای توانمندی بخش خصوصی در کشور، ترویج و نهادینه کردن کارآیی، اثربخشی و کارآمدی در همه برنامه‌های اقتصادی و صنعتی، کمک به ارتقای توانمندی، دانش و مهارت حرفه‌ای بخش خصوصی، کمک به افزایش قابلیت‌های مدیریتی، پشتیبانی از عرضه کالاها و خدمات باکیفیت، برنامه‌ریزی و اقدام در جهت پیشبرد فناوری و قابلیت‌های تکنیکی بخش خصوصی و افزایش مطلوبیت بخش خصوصی در جامعه، اشاره کرد.

هماینی دمیچی، امین و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی خوب دانشگاهی با استفاده از رویکرد کیفی فرا ترکیب برای پیاده‌سازی آن به منظور ارتقای توسعه دانشگاه‌ها پرداخته‌اند. براساس نتایج این تحقیق، حکمرانی خوب دانشگاهی در ۷ بعد و ۱۹ مؤلفه طبقه‌بندی شده‌اند که عبارتند از: بعد مدیریتی با مؤلفه‌های (مدیریت جامع، مشارکت ذینفعان، جهت‌گیری اجماع، نظارت و کنترل، استقلال و خودگردانی)؛ بعد اخلاقی با مؤلفه‌های (عدالت و انصاف، اخلاق و صداقت، پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری)؛ بعد قانونی با مؤلفه‌های (شفافیت، حاکمیت قانون)؛ بعد عملکردی با مؤلفه‌های (اثربخشی و کارایی، تحرک و پویایی دانشگاهی، کیفیت)؛ بعد سازمانی با مؤلفه‌های (ماموریت و اهداف، ساختار)؛ بعد منابع با مؤلفه‌های (سرمایه انسانی، منابع مالی)؛ بعد فرهنگ با مؤلفه‌های (فرهنگ سازمانی مناسب).

حمدالهی، هاتف و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی تحت عنوان طراحی مدل مدیریت منابع انسانی بخش دولتی ایران در راستای بهبود شاخص‌های حکمرانی خوب انجام داده‌اند در جهت افزایش مشارکت خط‌مشی‌ها و شیوه‌های مدیریت منابع انسانی برای تقویت وضعیت حکمرانی خوب و توسعه ادبیات موجود در حوزه منابع انسانی بخش دولتی. یافته‌های پژوهش نشان داده است که در راستای بهبود شاخص‌های حکمرانی خوب، در مدیریت منابع انسانی بخش دولتی ایران بایستی به پنج عامل اساسی: ساختار

حمایتی، توسعه، کنترل و نظارت، مدیریت اخلاق و شایسته‌سالاری در فرآیندهای مدیریت منابع انسانی بخش دولتی ایران توجه نمود.

آهنی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی وضعیت کشورها بر مبنای حکمرانی خوب و تعیین جایگاه ایران در بین دیگر کشورها، با استفاده از تکنیک خوشه بندی و تحلیل روند جایگاه ایران در افق زمانی ۲۰۲۱ با استفاده از تحلیل سری زمانی پرداخته‌اند. در پژوهش یادشده پس از بکارگیری روش خوشه‌بندی کشورهای جهان بر مبنای حکمرانی خوب و دفعات همخوشه شدن ایران با دیگر کشورها، برای پیش‌بینی شاخص‌های ششگانه حکمرانی خوب شامل: کنترل فساد، اثربخشی دولت، ثبات سیاسی و فقدان خشونت، کیفیت قوانین و مقررات، حاکمیت قانون و حق اظهارنظر و پاسخگویی و چگونگی وضعیت کشور ایران در پنج سال آینده، از روش هموارسازی نمایی به شیوه ARIMA استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان داده در افق زمانی ۲۰۲۱ شاخص پاسخگویی در کشور مسئله‌مند خواهد بود و شاخص حاکمیت قانون و کنترل فساد تقریباً بدون تغییر باقی می‌ماند و از طرفی، روند بقیه شاخص‌ها بهبود مختصری را نشان می‌دهند.

غفاری، مسعود؛ ایگدر، افسانه (۱۳۹۶) در پژوهشی تحت عنوان دولت توسعه‌گرا، پیش‌نیاز تحقق حکمرانی خوب اعلام نموده‌اند با در نظر گرفتن طیف معنایی گسترده مفهوم «توسعه»، چنین به نظر می‌رسد که رفع معضلاتی مانند فقر، گرسنگی، ناامنی و در نهایت، برقراری عدالت، در گرو دستیابی به توسعه است. دو دسته از نظریه‌های توسعه‌ای که چگونگی دستیابی به اهداف پیش‌گفته را صورت‌بندی کرده‌اند عبارتند از: نظریه دولت توسعه‌گرا و ایده حکمرانی خوب. در حالی که طرفداران دولت توسعه‌گرا دستیابی به توسعه را مستلزم وجود دولتی قدرتمند و دارای قدرت اجرایی فراوان می‌دانند، طرفداران ایده حکمرانی خوب، توسعه را در گرو ارتقای کیفیت حکمرانی و ایجاد فضای اعتماد میان دولت و شهروندان در نظر می‌گیرند. این دو دسته از نظریه‌ها، چالش‌های تئوریک عمده‌ای با یکدیگر داشته‌اند. تحقیق یادشده با بررسی این چالش‌ها به این نتیجه رسیده است که نظریه دولت توسعه‌گرا و ایده حکمرانی خوب، هیچ‌گونه منافاتی با یکدیگر ندارند، بلکه دولت توسعه‌گرا پیش‌نیاز حکمرانی خوب است.

محمدرضا گرجی (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان حکومت‌داری و حکمرانی خوب، مفاهیم حکومت‌داری خوب و حکمرانی خوب را بررسی و اعلام نموده مفاهیمی مانند حکومت‌داری خوب، بیانگر نقش در حال تغییر حکومت‌ها در اداره امور جوامع و تغییر نگرش نسبت به کارکرد حکومت در جهان امروز است و حکمرانی خوب نیز اعمال قدرت اقتصادی، سیاسی و اداری برای مدیریت امور کشور در همه سطوح است. ضمناً ویژگی‌های حکومت‌داری خوب را شفافیت، مشارکت، قانون‌مداری، اثر بخشی و کارایی، پاسخگویی، مسئولیت مالی، توجه به خرد جمعی، دیدگاه استراتژیک، برابری و اصلاح مدیریت دولتی عنوان نموده است. سعادت، مسعود (۱۳۹۹) در پژوهشی تحت عنوان خط‌مشی دولت کارآفرین و مدیریت استراتژیک در توسعه تجارت، اعلام نموده است ساختار اقتصادی می‌تواند با بکارگیری مفهوم «خلاقیت» تغییر کند. امروزه توجه به کارآفرینی یکی از موضوعات مهم کشورهای در حال توسعه و به‌ویژه ایران می‌باشد که می‌تواند ساختار اقتصادی را تغییر داده و این کشورها را به سوی پیشرفت و

توسعه سوق دهد. در توسعه کارآفرینی و تجارت عوامل زیادی دخالت دارند. یکی از مهمترین عوامل، خطمشی دولت و برنامه‌ریزی استراتژیک دولت به منظور توسعه‌ی تجارت است. دولت یکی از عوامل کلیدی در توسعه کارآفرینی است که با تدوین و اجرای خطمشی‌های مناسب، نقش مهمی در توسعه کارآفرینی ایفا می‌کند. از سوی دیگر توجه به کارآفرینی استراتژیک می‌تواند سازمان‌ها را به موفقیت و پیشروی در رقابت هدایت کند. در این تحقیق خطمشی دولت کارآفرین به عنوان عامل تأثیر گذار کلان و کارآفرینی استراتژیک به عنوان عامل خرد اما اثر گذار بر توسعه تجارت مورد مطالعه قرار گرفته است.

رنجبر، رحمان و همکاران (۱۳۹۸) با انجام پژوهشی به ترسیم الگوی مفهومی دولت کارآفرین در ایران با رویکرد فرا تحلیل کیفی پرداخته و اعلام نموده‌اند باز آفرینی دولت با رویکرد کارآفرینی، تجدیدنظری ساده یا تفسیر جزئی در شیوه مدیریت نیست، بلکه تغییری همه جانبه در نقش مدیریت جامعه و رابطه بین دولت و شهروندان است، که هدایت گری را جایگزین تصدیگری می‌کند. در این تحقیق ۶۸ مقاله و گزارش در زمینه دولت کارآفرین در دو بخش یافته‌های توصیفی فراتحلیل و ارزیابی کیفی مقاله‌ها بررسی شده‌اند. یافته‌های توصیفی با شش شاخص شامل: قالب مقاله‌ها، بازه زمانی، سنخ‌شناسی پژوهشگران، جنسیت پژوهشگران، توزیع جغرافیایی و روش پژوهش و بخش ارزیابی کیفیت مقاله‌ها بر اساس شاخص سه‌گانه بلیکی به سه گروه چستی، چرایی و چگونگی دسته‌بندی و تحلیل شدند. فراتحلیل مقاله‌های دولت کارآفرین نشان داده پژوهش‌های این حوزه کمتر ناظر بر جنبه‌های عملیاتی بوده و بیشتر بر بحث‌های نظری و ارائه مفاهیم کلی تمرکز کرده‌اند. در اغلب پژوهش‌های صورت پذیرفته؛ شاخص‌های نظریه دولت کارآفرین متناسب با شرایط بومی ایران تبیین نشده است، لیکن در مطالعه یادشده مدل مفهومی دولت کارآفرین با لحاظ شرایط بومی ایران ترسیم گردیده، که ابعاد آن شامل سیاست‌های کلان، حکمرانی خوب، عدالت اجتماعی، رسالت محوری، عوامل فرهنگی - اجتماعی، تمرکز زدایی، مشتری مداری، بازارگرایی و حمایت و پشتیبانی می‌باشد.

میریان اقدم، قدس و رضایی (۱۳۹۷) در پژوهشی موضوع دولت کارآفرین را بررسی و اعلام نموده‌اند عصر اطلاعات و دگرگونی دولت از مقتضیات امروز جامعه جهانی است و از آنجایی که کارآفرینی به عنوان عامل کلیدی رشد و توسعه اقتصادی در عصر مدرن شناخته شده است، اصلاحات در بخش عمومی و تبدیل دولت بوروکراتیک به یک دولت کارآفرین یکی از راه‌های اصلی پیش روی دولت‌هاست. دستیابی به آرمان‌های توسعه پایدار کشور، که جایگاه شایسته‌ای در اقتصاد جهانی برای کشور فراهم می‌کند، تنها از طریق اجرای راهبردهای توسعه کارآفرینی امکان‌پذیر است و بدون یک برنامه جامع توسعه کارآفرینی تحقق این هدف امکان‌پذیر نخواهد بود.

داوری، علی (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان کارآفرینی سازمانی، گامی به سوی دولت کارآفرین اعلام نموده است مدل سنتی مدیریت دولتی، طی دهه‌های اخیر جای خود را به دولت کارآفرین یا مدیریت دولتی نوین داده است. در رویکرد سنتی، کاهش نوآوری، قواعد و مقررات و سلسله مراتب دستورات، منجر به کاهش انعطاف‌پذیری سازمان‌های دولتی شده است. در نتیجه ضرورت به کارگیری یک رویکرد جدید در قالب دولت کارآفرین، با هدف استفاده از روش‌های بخش خصوصی، توجه به خروجی‌ها و

پاسخ‌گویی به مشتریان و کاهش اندازه دولت مطرح شد. یکی از اقداماتی که سازمان‌های دولتی در رویکرد جدید می‌توانند به کار گیرند، کارآفرینی سازمانی است که می‌تواند به شکل‌دهی رفتارهای نوآورانه، افزایش ریسک‌پذیری، تمرکز بر خروجی‌ها و نتایج در سازمان‌های دولتی و شکل‌گیری محیط کار و در نتیجه به نوآوری و رفتارهای کارآفرین کمک کند. بر این اساس، در تحقیق انجام شده بعد از معرفی رویکردهای سنتی و نوین مدیریت دولتی و کارآفرینی سازمانی، در چارچوب یک پژوهش علمی- مروری، یک مدل کارآفرینی سازمانی شامل توانمندسازها، فرآیند و نتایج معرفی شده است.

نصیری‌زنگ‌آباد و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی به طراحی الگوی دولت کارآفرین برای سازمان‌های اداری ایران پرداختند. در این پژوهش اثر تزریق تئوری بازآفرین دولت بر محیط اداری بخش دولتی کشور بررسی شده که در نهایت مدلی با ۸ مؤلفه اعم از توسعه مدیریت جهادی، مشتری‌مداری، بازارگرایی، تعلق به مردم، رسالت محوری، برقراری عدالت اجتماعی، تمرکززدایی و اشاعه اخلاق حرفه‌ای و ۶۷ شاخص ارائه نموده است.

کورپس (۲۰۱۶) در پژوهشی، مدل حکمرانی خوب در سطوح ملی، منطقه‌ای و محلی را ارائه نموده است. برای استخراج عامل‌های مورد نظر در این پژوهش، از نظرات ۱۶ نفر از خبرگان با انجام مصاحبه استفاده و از طریق اجرای فن دلفی، نتایج حاصل از مصاحبه‌ها را مورد تأیید قرار داده و برای مدل حکمرانی خوب طراحی شده سه بعد اعم از مشارکت و صدای مدنی، تصمیم‌گیری با مسئولیت‌پذیری و ارائه خدمات عمومی شناسایی شده است. برای بعد اول مؤلفه‌های جامعیت، مشارکت و برابری؛ بعد دوم مؤلفه‌های شفافیت، پاسخگویی و قانون تساوی افراد و برای بعد سوم مؤلفه‌های واکنش‌پذیری، کارایی و اثربخشی تعیین شده‌اند.

سودیکا مانگکو و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهشی موضوع دولت به‌عنوان یک کارآفرین (حکمرانی خوب در رویکرد کاربردی) با استفاده از روش قضاوتی را تشریح و اعلام کرده‌اند اهمیت کاربردی حکومت، پیامد موقعیت دولت در انجام وظایف خود و حاکمیت قانون است. مفهوم حاکمیت خوب بر انجام صحیح وظایف منطبق با ساز و کارهای تعیین شده توسط دولت، در بخش خصوصی و جامعه تأکید دارد که بخش‌های مشخصی از جمله بخش کسب و کار را مدنظر قرار می‌دهد.

نوفیانتی و سوسنو (۲۰۱۴) در پژوهشی عوامل مؤثر بر پیاده‌سازی حکمرانی حکومت خوب و پیامدهای آن در زمینه پاسخگویی را نسبت به عملکرد مورد بررسی قرار داده‌اند. نتایج این پژوهش نشان داد که پیاده‌سازی حکمرانی حکومت خوب و حرفه‌ای بودن دستگاه کنترل داخلی این حکومت، تأثیری معنادار بر عملکرد و پاسخگویی افراد دارد.

ساما، دونگرو و بایسی (۲۰۱۴) در پژوهشی تأثیر بالقوه دولت کارآفرین بر هزینه‌های تراکنش و ارزش پول در خرید عمومی را بررسی و اعلام نموده‌اند، بین دولت کارآفرین در خرید عمومی برای هزینه‌های تراکنش و ارزش پول، رابطه قابل ملاحظه‌ای

1. Mercy Corps

2. Sodika Mangko

3. Nofianti & suseno

4. Samma & Dongro & Baisi

وجود دارد. در پژوهش انجام شده، شش مؤلفه دولت کارآفرین اعم از مردم‌گرایی، ریسک‌پذیری، نتیجه‌گرایی، خوداطمینانی، آینده‌گرایی و اصلیت مورد بررسی قرار گرفته است.

روش شناسی

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر داده، از نوع اکتشافی است. بنابراین، این پژوهش ترکیبی از رویکردهای کیفی و کمی است که در آن از روش‌های کیفی مانند مصاحبه اکتشافی جهت استخراج مؤلفه‌ها و از روش‌های کمی برای تأیید الگوهای اندازه‌گیری استفاده شده است. در این تحقیق ابتدا اطلاعات مورد نیاز در مورد تدوین الگوی ترکیبی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب گردآوری شده و روابط علی و شرایط زمینه‌ای آنان مشخص شده، سپس در مرحله طراحی الگو با استفاده از راهبرد پژوهش کیفی و روش داده بنیاد، پدیده دولت کارآفرین و حکمرانی خوب مورد موشکافی دقیق قرار گرفته و الگوی ترکیبی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب در قالب ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها طراحی شده است. در روش تحلیل داده‌های کیفی از روش کدگذاری باز برای تولید مفاهیم اولیه و تولید مقوله‌های عمده، و از روش کدگذاری محوری برای تعیین ارتباط علی بین مقوله‌ها و از روش کدگذاری انتخابی برای تعیین مقوله هسته محوری استفاده شده است. پژوهش از نظر ماهیت، در بعد کمی پیمایشی مقطعی است چرا که بر روی یک نمونه خاص انجام شده و در بعد کیفی داده بنیاد است. در این پژوهش، به مدد مطالعه اسناد و مدارک علمی و قانونی، مصاحبه با خبرگان با استفاده از فن دلفی، تلخیص داده‌ها و برگزاری حلقه‌های کانونی و طوفان مغزی مبتنی بر روش داده بنیاد، چارچوب اولیه الگوی ترکیبی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب شامل ابعاد و شاخص‌های سازنده مقیاس شکل گرفته است. جامعه آماری این پژوهش در دو حیطه قابل بررسی است. جامعه آماری در مرحله کیفی متشکل از همه خبرگان حوزه با مدرک تحصیلی دکتری تخصصی رشته مدیریت دولتی - تصمیم‌گیری و خط مشی‌گذاری عمومی به تعداد ۳۳ نفر می‌باشد، که با دانشگاه آزاد اسلامی همکاری دارند و بر این اساس، حجم نمونه با کمک جدول تعیین حجم نمونه و روش نمونه‌گیری هدفمند، ۳۰ نفر تعیین شده است. از آنجا که این تحقیق بدنال ساخت الگو و بیان نظریه بر اساس داده‌های گردآوری شده می‌باشد، راهبرد مورد استفاده نمونه‌گیری هدفمند و روش آن نیز نمونه‌گیری گلوله برفی است. نمونه‌گیری از صاحب نظران در این پژوهش تا زمانی ادامه پیدا کرد که فرآیند اکتشاف و تجزیه و تحلیل به نقطه اشباع نظری رسید. در پژوهش حاضر پس از طی روش کدگذاری، مقوله‌بندی و تدوین الگوی نظریه داده بنیاد یا تدوین الگوی تحقیق و تعیین مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگوی ترکیبی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب، ابعاد و مؤلفه‌های تعیین شده با استفاده از روش دلفی، مورد اعتبارسنجی قرار گرفت. بر مبنای روش نمونه‌گیری انتخاب شده در این پژوهش، ابتدا ۳۰ نفر از خبرگان به شیوه قضاوتی انتخاب و پس از جلب موافقت آنان برای مشارکت، پرسشنامه به صورت حضوری و اینترنتی به آنان ارائه شد. در دوره اول، فهرست شاخص‌ها، مؤلفه‌ها و ابعاد الگوی ترکیبی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب در اختیار اعضای گروه قرار گرفت تا در مورد آن‌ها اظهار نظر نمایند. هم‌چنین از آن‌ها خواسته شد که نظرات خود را در قالب پیشنهاد، اصلاح یا حذف به مجموعه اضافه کنند که در پایان این مرحله، اصلاحات پیشنهادی لازم بر روی پرسشنامه

انجام شد. در مرحله دوم مجدداً پرسشنامه اصلاح شده ارسال و از آن‌ها خواسته شد علاوه بر ارائه نظرات خود، به هر یک از عامل‌ها وزن بدهند. در مرحله سوم پرسشنامه اصلاحی به همراه میانگین نتایج در اختیار اعضاء قرار داده شد و نظرات آنها مجدداً اخذ گردید. در مرحله طوفان مغزی، نفرات انتخابی از بین اساتید صاحب صلاحیت و همچنین مدیران ارشد دستگاه‌های اجرایی انتخاب و فرآیند بررسی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها در قالب پیشنهاد، انتقاد و ... جمع‌بندی و در نهایت توافق روی کلیه ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها انجام و به این ترتیب الگوی مفهومی پژوهش و ابزار آن تدوین و جهت اجرا و آزمون به مرحله کمی وارد شد. جامعه آماری بخش کمی پژوهش، شامل کلیه مدیران کل دستگاه‌های اجرایی بدنه دولت جمهوری اسلامی ایران به تعداد ۴۰۰ نفر (۳۰۰ مرد و ۱۰۰ زن) می‌باشد که تعداد نمونه با استفاده از جدول مورگان ۱۰۰ نفر (۸۰ مرد و ۲۰ زن) برآورد و به روش تصادفی ساده، ابزار پژوهش شامل پرسشنامه چند ماده‌ای پژوهشگر ساخته مبتنی بر یافته‌های بخش کیفی، بین آن‌ها توزیع شد. در تحقیق حاضر، برای تعیین اعتبار درونی (قابلیت اعتبار) یافته‌ها، علاوه بر این‌که داده‌ها با مطالعه مبانی نظری، پیشینه تحقیق، منابع، مصاحبه با افراد کانونی انتخاب و تأیید شد، نظرات و رهنمودهای گروهی از خبرگان نیز لحاظ گردید و قبل از کدگذاری، جرح و تعدیل نهایی به عمل آمد. جهت تعیین اعتبار بیرونی (انتقال پذیری) یافته‌ها از تکنیک‌های حصول اشباع نظری، استفاده از رویه‌های ویژه کدگذاری و تحلیل نمادها و نشانه‌ها و توصیف غنی داده‌ها، بهره گرفته شد. جهت تعیین روایی (تأییدپذیری) یافته‌ها نیز از سه تکنیک جمع‌آوری داده‌ها از منابع متعدد، تحلیل موارد منفی و انعطاف روش استفاده شد. روایی و پایایی در بخش کیفی علاوه بر موارد فوق‌الذکر از طریق فن دلفی و بارش مغزی بررسی و اعتبار پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ (۰/۹۷) و روایی آن از طریق روایی سازه و تأییدی بدست آمده است. در مرحله کمی این پژوهش، برای بررسی پرسشنامه الگوی ترکیبی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب در بدنه دولت جمهوری اسلامی ایران، از روایی خبرگان (مصاحبه و طوفان مغزی و فن دلفی) بدست آمده است.

روش تحلیل داده‌ها در بخش کیفی این پژوهش استفاده از روش کدگذاری نظری (برگرفته از روش نظریه داده بنیاد) است. داده‌های کیفی نیز با استفاده از کدگذاری باز، محوری و انتخابی و ملزومات انجام هر یک از این مراحل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت تا در نهایت نظریه‌ای برای تبیین الگوی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب حاصل شود. برای تحلیل داده‌های کمی در این پژوهش، از تحلیل عاملی تأییدی برای تعیین روایی ابزار و مدل معادلات ساختاری برای آزمون الگو استفاده شد. روش تحلیل داده‌ها در بخش کیفی، کدگذاری نظری برگرفته از روش نظریه داده بنیاد می‌باشد. برای تحلیل داده‌های بدست آمده از سه نوع کدگذاری استفاده شد: کدگذاری باز، محوری و انتخابی. در مرحله کدگذاری باز پژوهشگر بدون هیچ محدودیتی به نام‌گذاری مقوله‌ها می‌پردازد.

کدگذاری محوری، مرحله دوم تجزیه و تحلیل در نظریه‌پردازی داده بنیاد است. برای کدگذاری محوری در این پژوهش

اقدامات زیر صورت گرفته است:

- بیان کردن ویژگی‌های یک مقوله و ابعاد آن‌ها؛ اقدامی که از کدگذاری باز شروع شده است.

- شناسایی شرایط گوناگون، کنش یا برهم کنش‌های گوناگون و پیامدهای مربوط به یک پدیده.

- ربط‌دهی یک مقوله به زیر مقوله‌هایش؛ از طریق گزاره‌هایی که چگونگی ربط آن‌ها به همدیگر را مطرح می‌کنند.

در کد گذاری انتخابی برای تشکیل یک نظریه، مقوله‌ها یکپارچه شدند. به عبارت دیگر کدگذاری انتخابی فرآیند یکپارچه سازی و بهبود مقوله‌ها جهت تشکیل نظریه بود. در مرحله کمی یعنی آزمون تحلیل عاملی علاوه بر روش‌های مرسوم آمار توصیفی مانند رسم جداول توزیع فراوانی، رسم نمودارها و رسم جداول مشخصه‌های آماری، از آزمون آماری موسوم به تحلیل عاملی تأییدی برای تدوین الگوی مقدماتی ترکیبی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب، ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های آن و اولویت‌بندی آنها استفاده شده است. با روش تأییدی بعد از مشخص کردن عامل‌های پیش تجربی، از طریق تعیین برازندگی مدل عاملی از پیش تعیین شده، تطابق بهینه ساختارهای عاملی مشاهده شده و نظری برای مجموعه داده‌ها آزمون شد. همچنین برای مقایسه نظر گروه‌های مختلف از نظر مشخصات جمعیت‌شناختی از آزمون آماری تحلیل واریانس یک راهه و T مستقل استفاده شده است. لازم به ذکر است برای اطمینان از نرمال بودن داده‌ها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است. در زیر جدول اعتباریابی مؤلفه‌های دو بعد دولت کارآفرین و حکمران خوب به روش CVR آمده است.

جدول شماره ۱ اعتبار ابعاد و مؤلفه‌های الگوی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب

ابعاد	CVR	مؤلفه‌ها	CVR
دولت کارآفرین	.۸۴	تعلق به مردم	.۷۷
		بازارگرایی	.۷۴
		مشتری مداری	.۸۴
		اشاعه اخلاق حرفه‌ای	.۸۷
		تمرکززدایی	.۷۵
		توسعه مدیریت جهادی	.۷۵
		برقراری عدالت اجتماعی	.۸۳
		رسالت محوری	.۶۷
		آموزش	.۷۱
		فرهنگ سازمانی	.۷۰
		قانون گذاری	.۸۳
		حمایت و پشتیبانی	.۸۴
تشویق کارآفرینی	.۸۵		
حکمرانی خوب	.۹۱	حق اظهار نظر و پاسخگویی	.۹۳

./۸۹	ثبات سیاسی		
./۸۳	کارایی و اثربخشی دولت		
./۹۰	کیفیت قوانین و مقررات		
./۹۱	حاکمیت قانون		
./۸۷	کنترل فساد		
./۸۶	پایداری		
./۹۲	مشارکت		
./۸۸	امنیت		
./۸۶	تمرکززدایی		

یافته‌های پژوهش

یافته‌های بخش کیفی

داده‌های پژوهش از طریق فرآیند کدگذاری مبتنی بر طرح نظام‌دار نظریه برخاسته از داده استراوس و کوربین (۱۹۹۸) تحلیل شدند. در مرحله کدگذاری باز، مفاهیم و نکات کلیدی بدست آمده از دو فرآیند مطالعه ادبیات نظری و پیشینه پژوهش و مصاحبه فهرست شدند. در این بخش ۱۳۴ شاخص بدست آمد که با انجام مصاحبه با خبرگان، برخی از شاخص‌های بدست آمده حذف و اصلاح شدند. واحد اصلی تحلیل برای کدگذاری باز و محوری، مفاهیم بودند. با توجه به راهنمای ارائه شده توسط استراوس و کوربین (۱۹۹۸) با تفکیک متن مصاحبه به عناصر دارای پیام در داخل خطوط و پاراگراف‌ها تلاش شد تا کدهای باز استخراج شوند. بعد از این مرحله سعی شد که مقوله‌ها نیز در قالب دسته‌های بزرگ مفهومی طبقه‌بندی گردند. در مرحله دوم که کدگذاری محوری است، مقوله‌ها در قالب ۲۱ خوشه بزرگ‌تر دسته‌بندی شدند. در نهایت در مرحله کدگذاری انتخابی، مقوله‌ها در قالب ۲۳ خوشه دسته‌بندی و ۲ بعد را تشکیل دادند. بر این اساس روابط بین مقوله‌ها آشکار و الگوی پارادایمی نظریه برخاسته از داده‌ها شکل گرفت. پس از تولید مقوله‌ها و ویژگی‌های آن‌ها، در کدگذاری محوری مقوله‌ها به صورت منظم پرورده و به زیرمقوله‌ها متصل شدند، اما تا وقتی مقوله‌های اصلی به یکدیگر نپیوندند و طرح نظری بزرگتری را شکل ندهند، یافته‌های پژوهش شکل نظریه به خود نمی‌گیرند. علاوه بر این یکی از مهمترین گام‌ها، تعیین مقوله مرکزی است. این مقوله دارای قدرت تحلیل بوده و موجب به هم نزدیک شدن مقوله‌ها می‌شود. این مقوله از درون مقوله‌های موجود پدیدار شده و سایر مقوله‌ها را پوشش می‌دهد. در نهایت حاصل دو فرآیند یاد شده، شناسایی ۱۴۵ شاخص (نکته کلیدی) بود که براساس ۱۳۴ شاخص شناسایی شده در فرآیند کدگذاری باز و محوری، در قالب ۲۳ مقوله اصلی (مؤلفه) دسته‌بندی شدند و این مؤلفه‌ها در قالب ابعاد ۲ گانه دولت کارآفرین و حکمران

1. Stravs & Korbin

خوب جای گرفتند و به عنوان الگوی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب ارائه شدند که خروجی فرآیند کدگذاری باز و محوری در جدول زیر ارائه شده است.

جدول شماره ۲ ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های دولت کارآفرین و حکمرانی خوب

ابعاد	مؤلفه‌ها	شاخص‌ها
دولت کارآفرین	تعلق به مردم	۱. زمینه‌سازی تشکیل سازمان‌های محلی و مردمی
		۲. تشکیل جمعیت‌های سازمان یافته کنترل خدمات
		۳. برگزاری رفراندوم‌های ملی
		۴. پابندی به تعهدات
		۵. پاسخ‌گویی
		۶. داشتن صداقت ارتباطی
		۷. در دسترس مردم بودن
		۸. احترام به مردم
بازارگرایی		۹. تعیین کف عرضه
		۱۰. زمینه‌سازی برای عرضه کنندگان بخش خصوصی
		۱۱. تثبیت قدرت خرید مردم
		۱۲. وضع مکانیزم‌های عرضه و تقاضا
		۱۳. وضع قوانین تنبیهی
		۱۴. وضع قوانین تشویقی
مشتری مداری		۱۵. تماس با شهروند و نظرسنجی از جامعه
		۱۶. ایجاد انجمن‌های شهروندان
		۱۷. ارایه آموزش خدمت به شهروندان برای خدمتگزاران
		۱۸. ارایه حق انتخاب خدمتگزاران به مردم
		۱۹. واگذاری اختیار کنترل و مهار منابع به مردم
		۲۰. مدیریت کیفیت فراگیر (انتخاب نوع خدمات)
		۲۱. معرفی واضح سازمان
		۲۲. شفاف‌سازی نحوه ارتباط با سازمان
		۲۳. ارایه خدمت بر مبنای شاخص‌های استاندارد
		۲۴. رعایت حقوق مراجعین
		۲۵. دریافت بازخورد و رسیدگی به شکایات

شاخص‌ها	مؤلفه‌ها	ابعاد
۲۶. نفی سلطه و جبر حکومتی ۲۷. نفی استفاده از امکانات حکومتی برای اهدافی غیر از خدمت به مردم ۲۸. مسئولیت‌پذیری در قبال حفظ بیت‌المال ۲۹. آزاداندیشی ۳۰. ارزیابی نامحسوس ۳۱. نرم خویی ۳۲. پرهیز از دوباره کاری ۳۳. داشتن انضباط کاری ۳۴. پاسخگویی به مردم در عرصه مسئولیتی	اشاعه اخلاق حرفه‌ای	دولت کارآفرین
۳۵. نظرپرسی از کارکنان ۳۶. تلاش برای شکوفاسازی استعدادهای کارکنان ۳۷. ارزشیابی ۳۶۰ درجه ۳۸. تیم‌های پروژه‌ای ۳۹. گروه‌های ضربت (میان بخشی) ۴۰. حلقه‌های کیفیت	تمرکز زدایی	
۴۱. داشتن نیت الهی ۴۲. اعتماد و توکل به کمک الهی ۴۳. داشتن تقوای الهی ۴۴. دشمن شناسی ۴۵. دوری از اختلافات ۴۶. حضور مردمی (عزم ملی) ۴۷. اعتماد به توان خویشتن ۴۸. عزم راسخ (توان) ۴۹. شوق خدمت (تمایل) ۵۰. حرکت مبتنی بر علم ۵۱. استفاده از تمام ظرفیت‌ها ۵۲. به‌کارگیری نگاه نقادانه	توسعه مدیریت جهادی	
۵۳. ساده زیستی مسئولان ۵۴. مقابله با ظلم به مردم ۵۵. کاهش شکاف طبقاتی ۵۶. از بین بردن فقر ۵۷. تعدیل ثروت ۵۸. ایجاد رفاه برای همه ۵۹. پرورش همه جانبه استعدادهای افراد ۶۰. شایسته سالاری در تفویض مسئولیت‌ها	برقراری عدالت اجتماعی	

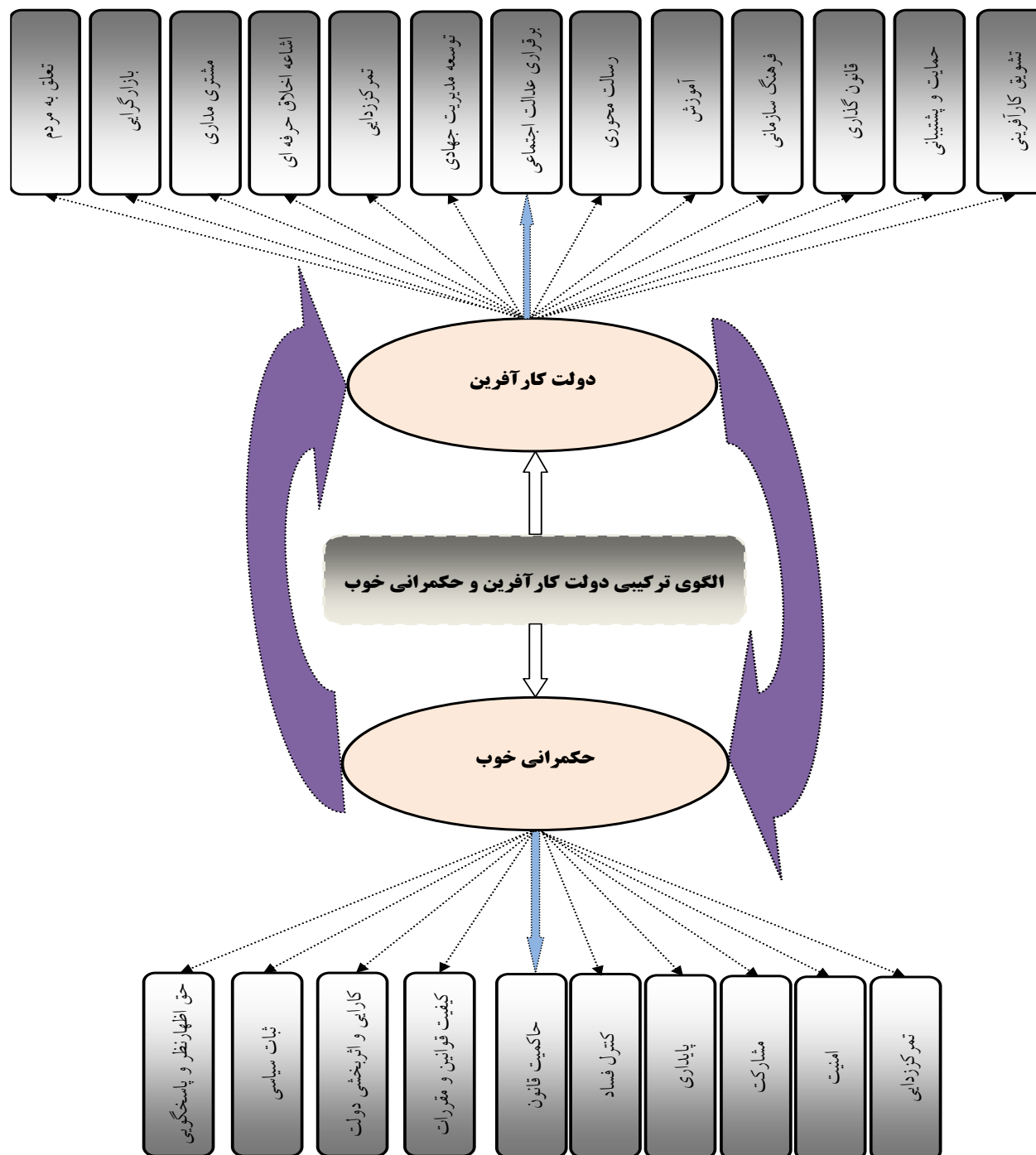
شخصها	مؤلفه‌ها	ابعاد
۶۱. تأمین استقلال و آزادی مردم		دولت کارآفرین
۶۲. نفی سلطه و جبر حکومتی	رسالت محوری	
۶۳. نفی استفاده شخصی از امکانات حکومت		
۶۴. مسئولیت‌پذیری در قبال بیت‌المال		
۶۵. پاسخگویی به مردم در عرصه مسئولیتی		
۶۶. ارزیابی نامحسوس		
۶۷. نرم خویی		
۶۸. پرهیز از دوباره کاری		
۶۹. داشتن انضباط کاری		
۷۰. آزاد اندیشی		
۷۱. ارائه آموزش‌های خود اشتغالی		آموزش
۷۲. ارائه آموزش‌های کارآفرینی		
۷۳. آموزش از طریق رسانه‌های جمعی		
۷۴. ایجاد تناسب میان برنامه‌های آموزشی رشته‌های تحصیلی با نیازهای بازار کار و جامعه		
۷۵. پرورش نیروی کار ماهر		
۷۶. ایجاد فرهنگ کارآفرینی در سطح ملی	فرهنگ سازمانی	
۷۷. ایجاد هسته‌ی کارآفرینی در دولت		
۷۸. ایجاد رویکرد و نگرش مثبت در دولت نسبت به موضوع کارآفرینی و کارآفرینان		
۷۹. تدوین قوانین مناسب صادرات و واردات	قانون‌گذاری	
۸۰. تدوین قوانین مرتبط با حق مالکیت		
۸۱. بازنگری در قوانین سنتی		
۸۲. تدوین قوانین مناسب تکنولوژیک و رقابتی		
۸۳. جلوگیری از تغییر متعدد قوانین و مقررات		
۸۴. تدوین قوانین مناسب تجاری، گمرکی و مالیاتی		
۸۵. تدوین سیاست‌های جذب فارغ‌التحصیلان نخبه		
۸۶. ایجاد واحدهای پژوهش و توسعه به منظور ایجاد کارآفرینی	حمایت و پشتیبانی	
۸۷. شناسایی فرصت‌های کارآفرینی		
۸۸. تسهیل فرآیندهای ایجاد و انحلال شرکت		
۸۹. تأمین منابع دانش و ظرفیت‌سازی برای دسترسی به تکنولوژی مناسب		
۹۰. تهیه امکانات لازم و تسهیلات مناسب برای شرکت‌های کوچک و متوسط		
۹۱. برنامه تضمین اعتبار برای شرکت‌های نوپا		
۹۲. سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های مخاطره آمیز		
۹۳. ارائه کمک‌های مالی و غیرمالی		
۹۴. کاهش موانع ایجاد شرکت		

شاخص‌ها	مؤلفه‌ها	ابعاد
۹۵. بهبود دسترسی به تکنولوژی ۹۶. حفظ منابع اقلیت‌ها ۹۷. کاهش تشریفات زاید اداری برای فعالیت‌های کارآفرینانه ۹۸. فراهم نمودن شرایط لازم برای خود اشتغالی		دولت
۹۹. ایجاد نظام معافیت مالیاتی و گمرکی ۱۰۰. برگزاری جایزه‌های کارآفرینی و کیفیت ۱۰۱. ایجاد تشویق‌های مالی و حمایت‌های انگیزشی ۱۰۲. ایجاد مراکز نوآوری، پارک‌های ملی و مراکز رشد تجاری ۱۰۳. پاسخگویی به نیازهای کارآفرینان به منظور پیشگیری از جذب آن‌ها توسط کشورهای خارجی ۱۰۴. توسعه شبکه‌های کارآفرینی ۱۰۵. ایجاد رقابت‌های کارآفرینی	تشویق کارآفرینی	کارآفرین
۱. بهبود عملکرد دولت ۲. ایجاد ثبات سیاسی ۳. انباشت سرمایه فیزیکی ۴. انباشت سرمایه انسانی ۵. شفافیت مالی ۶. مبارزه با فساد ۷. شکایت شهروندان ۸. نظارت همگانی	حق اظهارنظر و پاسخگویی	حکمرانی خوب
۹. افزایش سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی ۱۰. جلوگیری از فرار مغزها ۱۱. تلاش برای افزایش روابط بین‌المللی	ثبات سیاسی	
۱۲. ساختارهای مناسب، درست اندازه و با حقوق مکفی ۱۳. پاسخگو، حرفه‌ای و عاری از فساد ۱۴. مستقل، مسئولیت‌پذیر و نماینده ۱۵. درآمدهای پایدار و تخصیص بودجه به محلات ۱۶. عدالت مصرف‌کنندگان از خدمات ۱۷. میزان تحقق بیانیه چشم انداز	کارایی و اثربخشی دولت	
۱۸. شفاف سازی ۱۹. برابری فرصت‌ها ۲۰. به هنگام سازی نظام حقوقی	کیفیت قوانین و مقررات	
۲۱. حمایت از حقوق مالکیت و حسن اجرای قراردادها ۲۲. توسعه بازارها ۲۳. کارآفرینی	حاکمیت قانون	

شخصها	مؤلفه‌ها	ابعاد
۲۴. برخورد با تخصیص غیربهبوده سرمایه انسانی ۲۵. فساد به عنوان مانعی برای ورود به بازار ۲۶. رشوه بازار را تسویه می‌کند ۲۷. رشوه هزینه‌ها را کاهش می‌دهد	کنترل فساد	حکمرانی خوب
۲۸. مشارکت ذینفعان در توسعه پایدار ۲۹. رعایت اولویت‌های اقتصادی و زیست محیطی ۳۰. توازن اجتماعی	پایداری	
۳۱. مردم سالاری مشروع ۳۲. مردم سالاری مشارکتی ۳۳. مشارکت مردم در امور حکومتی	مشارکت	
۳۴. جلوگیری از تخریب محیط زیست ۳۵. حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر شهری ۳۶. مدیریت بحران و آمادگی در برابر حوادث	امنیت	
۳۷. مشارکت نهادهای محلی در تهیه طرح‌ها ۳۸. تفویض اختیار به نهادهای محلی ۳۹. انتقال قدرت از حاکمان به مردم ۴۰. افزایش میزان خصوصی سازی	تمرکززدایی	

نتایج تحلیل دلفی برای ارائه الگو

در مرحله اول فهرست شاخص‌ها، مؤلفه‌ها و ابعاد دولت کارآفرین و حکمرانی خوب در اختیار اعضای گروه قرار گرفت و از آن‌ها خواسته شد ضمن اظهارنظر در خصوص تغییرات و اصلاحات انجام شده، وزن هر یک از ابعاد، مؤلفه‌ها، شاخص‌ها و مفاهیم را در قالب یک طیف ۷ گزینه‌ای مشخص نمایند. یافته‌های مرحله دوم دلفی حاکی از آن بود که بیش از ۹۰ درصد اعضای گروه کلیات ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها را تأیید کردند و در پایان فن دلفی دو بعد برای الگوی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب بدست آمد. پس از اجرای فن دلفی، آخرین نتایج بدست آمده به معرض آزمایش و اعتباریابی نهایی گذاشته شد و کدگذاری انتخابی صورت گرفت. عناوین شاخص‌ها، مؤلفه‌ها و ابعاد و همچنین ترتیب و اولویت قرار گرفتن آن‌ها در الگوی مفهومی تعیین و ابعاد الگوی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب نهایی شد. پس از استخراج ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها، الگوی نظری دولت کارآفرین و حکمرانی خوب با نظر خبرگان به شکل زیر ترسیم شد.

نمودار الگوی مفهومی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب

یافته‌های بخش کمی:

شاخص‌های توصیفی مؤلفه‌های پژوهش

داده‌های جدول شماره ۳ حاوی شاخص‌های توصیفی مؤلفه‌های حکمرانی خوب و دولت کارآفرین است. یافته‌ها حاکی از آن هستند که بالاترین میانگین مربوط به عامل بازارگرایی و کمترین میانگین مربوط به عامل مشتری مداری می‌باشد. همچنین توزیع نمرات همه‌ی ابعاد و مؤلفه‌ها به جز مشتری مداری، تمرکززدایی، رسالت محوری، ثبات سیاسی، کارایی و اثربخشی، حاکمیت قانون و کنترل فساد دارای کجی منفی هستند. به عبارتی دیگر مکعب مجموع نمرات آن از میانگین، عددی منفی است و نمرات اکثر افراد در این مقیاس از میانگین بیشتر است. توزیع نمرات عامل ثبات سیاسی بیشترین و توزیع نمرات عامل بازارگرایی کمترین کجی را دارد. توزیع نمرات همه عامل‌ها دارای کشیدگی مثبت هستند. بدین معنی که نمره اکثر افراد در این مقیاس‌ها نزدیک به میانگین قرار دارد. توزیع نمرات عامل تمرکززدایی بیشترین کشیدگی و توزیع عامل‌های قانون‌گذاری، کارآفرینی، تشویق کارآفرینی، و تمرکززدایی کمترین کشیدگی را دارد. لذا با توجه به انحراف معیار که کمتر از ۳ به دست آمده، می‌توان گفت توزیع نمونه مورد نظر نرمال است و می‌توان گفت که نمونه کاملاً معرف جامعه مورد نظر می‌باشد.

جدول شماره ۳: شاخص‌های توصیفی عاملی مؤلفه‌های پژوهش

عامل‌ها	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
تعلق به مردم	۱,۴۳	۷,۰۰	۵,۵۳۰۷	۱,۲۰۸۸۴	-۰,۹۹۱	۰,۵۱۳
بازارگرایی	۱,۰۰	۷,۲۰	۵,۶۸۱۴	۱,۲۳۴۷۶	-۱,۱۴۳	۰,۷۵۱
مشتری مداری	۱,۴۰	۷,۰۰	۵,۰۵۸۹	۱,۲۲۰۹۶	۲,۳۷۰	۶,۸۱۳
اشاعه اخلاق حرفه‌ای	۱,۱۴۱	۷,۰۰	۵,۴۲۵۹	۱,۰۴۲۴۹	-۱,۰۶۶	۰,۶۹۶
تمرکززدایی	۱,۰۰	۷,۰۰	۵,۵۸۷۶	۱,۲۹۶۸۳	۱,۳۵۸	۷,۴۷۰
توسعه مدیریت جهادی	۱,۳۳	۷,۰۰	۵,۴۱۸۳	۱,۱۷۷۹۱	-۰,۹۱۱	۰,۶۰۸
برقراری عدالت اجتماعی	۱,۳۳	۷,۶۱	۵,۵۰۴۷	۱,۱۵۶۴۸	-۰,۳۹۸	۲,۵۰۹
رسالت محوری	۱,۰۰	۷,۰۰	۵,۶۱۹۱	۱,۴۹۰۶۸	۲,۵۱۸	۷,۱۳۲
آموزش	۱,۲۰	۷,۶۰	۵,۵۸۲۹	۱,۲۱۶۰۳	-۱,۰۰۶	۱,۳۱۲
فرهنگ سازمانی	۱,۱۰	۷,۵۰	۵,۶۱۱۰	۱,۲۶۱۴۸	-۰,۳۲۴	۵,۲۱۵
قانون‌گذاری	۱,۳۳	۷,۰۰	۵,۲۶۷۵	۱,۳۰۱۰۰	-۰,۸۶۲	۰,۲۳۱
حمایت و پشتیبانی	۱,۰۰	۷,۰۰	۵,۲۶۷۳	۱,۲۱۶۱۳	-۰,۷۶۴	۰,۴۱۲
تشویق کارآفرینی	۱,۳۳	۷	۵,۲۷۶۵	۱,۳۰۱۰۰	-۰,۸۶۲	۰,۲۳۱
حق اظهارنظر و پاسخگویی	۱	۷	۵,۲۶۷۳	۱,۲۱۶۱۳	-۰,۷۶۴	۰,۴۱۲
ثبات سیاسی	۱,۲۰	۷	۵,۵۸۶۴	۱,۵۰۲۴۴	۲,۶۹۴	۳,۱۷۱
کارایی و اثربخشی دولت	۱,۱۵	۷	۵,۳۷۸۴	۱,۳۱۸۲	۱,۲۴۷۹	۱,۸۴۹
کیفیت قوانین و مقررات	۱,۱۸	۷	۵,۳۸۹۴	۱,۲۲۸۴۲	-۰,۶۲۵	۱,۶۹۴
حاکمیت قانون	۱	۷	۵,۵۶۳۴	۱,۳۲۳۴۰	۰,۸۴۰	۲,۲۳۳

عاملها	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
کنترل فساد	۱,۱۱	۷	۵,۴۹۰۶	۱,۴۶۲۰۰	۰,۰۸۳	۲,۵۹۶
پایداری	۱,۳۳	۷	۵,۵۱۶۱	۱,۱۷۰۵۲	-۰,۸۵۳	۰,۳۸۹
مشارکت	۱,۵۹	۷	۵,۵۶۲۲	۱,۱۸۳۱۹	-۰,۶۱۹	۰,۹۹۳
امنیت	۱,۱۷	۷	۵,۵۱۲۷	۱,۲۸۴۶۷	-۰,۴۱۲	۱,۸۲۴
تمرکز زدایی	۱,۳۳	۷	۵,۲۷۶۵	۱,۳۰۱۰۰	-۰,۸۶۲	۰,۲۳۱

تحلیل عاملی تأییدی

در تحلیل عاملی تأییدی، پژوهشگر به دنبال تهیه مدلی بود که فرض می‌شود داده‌های تجربی را بر پایه چند پارامتر نسبتاً اندک، توصیف تبیین یا توجیه کند. در این پژوهش از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد تا مشخص شود که شاخص‌های شناسایی شده در بخش کیفی از یک ساختار عاملی هماهنگ برخوردارند. تحلیل هر یک از ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های آن‌ها در زیر آمده است:

۱- تعلق به مردم

جدول شماره ۴: شاخص‌های نیکویی برازش تعلق به مردم

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۴/۹۱۲/۶	۰/۰۰۱	۰/۰۳	۰/۹۲	۰/۹۰	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۲- بازارگرایی

جدول شماره ۵: شاخص‌های نیکویی برازش بازارگرایی

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۱/۹/۱۷۹	۰/۰۰۱	۰/۰۵	۰/۸۹	۰/۸۲	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۳- مشتری‌مداری

جدول شماره ۶: شاخص‌های نیکویی برازش مشتری‌مداری

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۳۰۱۴/۷۱	۰/۰۰۱	۰/۰۱	۰/۹۸	۰/۹۶	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۴- اشاعه اخلاق حرفه‌ای

جدول شماره ۷: شاخص‌های نیکویی برازش اشاعه اخلاق حرفه‌ای

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۳۲۸/۲۵	۰/۰۰۱	۰/۰۶	۰/۸۵	۰/۸۰	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۵- تمرکززدایی

جدول شماره ۸: شاخص‌های نیکویی برازش تمرکززدایی

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۱۴۶/۶۲	۰/۰۰۱	۰/۰۳	۰/۹۲	۰/۹	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۶- توسعه مدیریت جهادی

جدول شماره ۹: شاخص‌های نیکویی برازش توسعه مدیریت جهادی

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۶۴۱۴/۱۲	۰/۰۰۱	۰/۰۵	۰/۹۱	۰/۸۹	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۷- برقراری عدالت اجتماعی

جدول شماره ۱۰: شاخص‌های نیکویی برازش برقراری عدالت اجتماعی

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۴۱۱۲/۷۲	۰/۰۰۱	۰/۰۴	۰/۹۵	۰/۹۳	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۸- رسالت محوری

جدول شماره ۱۱: شاخص‌های نیکویی برازش رسالت محوری

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۱۸۸/۷۲	۰/۰۰۱	۰/۰۴	۰/۹۳	۰/۹۰	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۹- آموزش

جدول شماره ۱۲: شاخص‌های نیکویی برازش آموزش

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۱۰۶/۱۲	۰/۰۰۱	۰/۰۵	۰/۹۰	۰/۸۶	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۱۰- فرهنگ سازمانی

جدول شماره ۱۳: شاخص‌های نیکویی فرهنگ سازمانی

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۲۴/۲	۰/۰۰۱	۰/۰۴	۰/۸۸	۰/۸۲	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۱۱- قانون گذاری

جدول شماره ۱۴: شاخص های نیکویی قانون گذاری

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۱۵۶/۱۴	۰/۰۰۱	۰/۰۲	۰/۹۵	۰/۹۲	

بر اساس جدول فوق شاخص های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنانکه ملاحظه می شود بتای مشخصه ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده ها برازش مناسبی دارد.

۱۲- کارایی و اثر بخشی دولت

جدول شماره ۱۵: شاخص های نیکویی کارایی و اثربخشی دولت

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۱۰۶/۴۴	۰/۰۰۱	۰/۰۲	۰/۹۰	۰/۸۷	

بر اساس جدول فوق شاخص های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنانکه ملاحظه می شود بتای مشخصه ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده ها برازش مناسبی دارد.

۱۳- کیفیت قوانین و مقررات

جدول شماره ۱۶: شاخص های نیکویی کیفیت قوانین و مقررات

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۵۲/۲۳	۰/۰۰۱	۰/۰۷	۰/۸۳	۰/۸	

بر اساس جدول فوق شاخص های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنانکه ملاحظه می شود بتای مشخصه ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده ها برازش مناسبی دارد.

۱۴- حاکمیت قانون

جدول شماره ۱۷: شاخص های نیکویی حاکمیت قانون

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۸۲/۷۴	۰/۰۰۱	۰/۰۶	۰/۸۸	۰/۸۱	

بر اساس جدول فوق شاخص های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنانکه ملاحظه می شود بتای مشخصه ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده ها برازش مناسبی دارد.

۱۵- کنترل فساد

جدول شماره ۱۸: شاخص‌های نیکویی کنترل فساد

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۹۴/۱۲	۰/۰۰۱	۰/۰۳	۰/۹۳	۰/۸۵	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۱۶- پایداری

جدول شماره ۱۹: شاخص‌های نیکویی پایداری

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۵۲/۸۴	۰/۰۰۱	۰/۰۴	۰/۹۰	۰/۸۷	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

۱۷- امنیت

جدول شماره ۲۰: شاخص‌های نیکویی امنیت

مجدورکای	درجه آزادی	سطح معناداری	ریشه دوم واریانس خطای تقریب	شاخص نیکویی برازش	شاخص تعدیل یافته نیکویی برازش
۴۲/۴۴	۰/۰۰۱	۰/۰۳	۰/۹۲	۰/۸۸	

بر اساس جدول فوق شاخص‌های مجدورکای، نیکویی برازندگی (GFI) شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (IFGA) و خطای میانگین مجدورات تقریب (RMSEA) همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند. همچنان‌که ملاحظه می‌شود بتای مشخصه‌ها در سطح قابل قبولی هستند و مدل با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

بر اساس یافته‌های حاصل از تحقیق کیفی و کمی پژوهش یعنی با تجزیه و تحلیل نظرات کاربران، الگوی ترکیبی مناسب دولت کارآفرین و حکمرانی خوب در بدنه دولت جمهوری اسلامی ایران در بعد کیفی با ۲ بعد و ۲۳ مؤلفه و ۱۴۵ شاخص طراحی شد. در بخش کمی نیز فرم مصاحبه ساختار یافته اشباع شده توسط خبرگان، به کمک آزمون عاملی تأییدی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و به اختلاف ۶ مؤلفه و ۳۸ شاخص، مورد تأیید قرار گرفت. در مجموع یافته‌های پژوهش در بخش کیفی و کمی نشان می‌دهد که نتیجه بعد کیفی، در بعد کمی نیز مورد تأیید قرار گرفته لیکن تعداد ۶ مؤلفه و ۳۸ شاخص آن در بعد کمی کمتر از بعد کیفی است. برای استحکام نتایج به دست آمده از ۴ شاخص به طور همزمان برای تأیید مؤلفه‌ها و ابعاد شناسایی شده بهره برده شده

و مشخص گردید تمامی شاخص‌ها دارای نقش مهم و معنادار در اندازه‌گیری ابعاد و مؤلفه‌های الگوی ترکیبی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب در بدنه دولت جمهوری اسلامی ایران، هستند که مجموعاً با ۲ بعد، ۲۳ عامل و ۱۴۵ شاخص مجموعاً یک عامل زیربنایی را در قالب الگوی ترکیبی مناسب دولت کارآفرین و حکمرانی خوب در بدنه دولت جمهوری اسلامی ایران، ارائه داده‌اند. هر یک از ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های زیر مجموعه دو بعد اصلی، بر اساس شاخص‌های مجذورکای، نیکویی برازندگی، شاخص تعدیل شده نیکویی برازش و خطای میانگین مجذورات تقریب همگی در شرایط مطلوبی قرار دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

حکمرانی خوب از مباحثی است که در چند دهه اخیر در علوم سیاسی نظر متخصصان این رشته علمی و جامعه‌شناسان سیاسی را به خود جلب کرده است. از آنجا که طبق تجارب تاریخی، هر جامعه‌ای که اقتصادش بر شانه‌های دولت استوار باشد شکی نیست که نمی‌تواند تداوم مناسب و مثمر ثمری برای توسعه پایدار همه جانبه داشته باشد، بنابراین برنامه‌های دولت‌ها برای جلب سرمایه‌های مادی و انسانی و استفاده منتج به خودکفایی در خصوص اشتغال و کسب درآمد از این سرمایه‌ها، باید در رأس امور قرار گیرد. در تحقیق حاضر سعی شده علاوه بر طرح ویژگی‌های دولت کارآفرین و حکمران خوب، الگویی طراحی شود که این حکمران خوب در حوزه کارآفرینی نیز بتواند کارآمد باشد. در این راستا، در پژوهش حاضر محقق برای پاسخ به سؤال اصلی تحقیق از روش آمیخته (تلفیقی از روش کیفی و کمی) و جزء طرح‌های تحقیقی ترکیبی یا اکتشافی استفاده کرد. در بخش کیفی به مدد مطالعه اسناد و مدارک علمی و قانونی و مصاحبه با خبرگان و همچنین تلخیص داده‌ها، ۱۳۴ شاخص به دست آمد که پس از دسته‌بندی آن‌ها و حذف و اضافه برخی از شاخص‌ها، نهایتاً ۲۳ مؤلفه و ۲ بعد (کدگذاری محوری) دسته‌بندی شدند. سپس با برگزاری فن دلفی و بارش مغزی طی مرحله کدگذاری انتخابی، برخی شاخص‌ها حذف و تعدادی اضافه شد. همچنین ابعاد و مؤلفه‌ها تغییر یافتند و در نهایت ۱۴۵ شاخص در قالب ۲۳ مؤلفه و ۲ بعد به دست آمد.

براساس این مؤلفه‌ها، مدل کاربردی ترکیبی حکمرانی خوب و دولت کارآفرین به منظور استفاده دولت‌مردان جمهوری اسلامی ایران طراحی و ارائه گردید. در این مدل مؤلفه‌های دولت کارآفرین عبارتند از: تعلق به مردم، بازارگرایی، مشتری‌مداری، اشاعه اخلاق حرفه‌ای، تمرکززدایی، توسعه مدیریت جهادی، برقراری عدالت اجتماعی، رسالت محوری، آموزش، فرهنگ‌سازمانی، قانون‌گذاری، حمایت و پشتیبانی و تشویق کارآفرینی. نتایج حاصل از تحلیل عاملی تأییدی نیز نشان دادند که برای جلوگیری دولت از فرار مغزها ضرورت دارد که دولت روی دو شاخص مهم یعنی سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی متمرکز گردد. نتایج حاصل از تحلیل عاملی تأییدی همچنین نشان داد که علاوه بر مؤلفه‌های فوق، مؤلفه‌های حق اظهار نظر و پاسخگویی، ثبات سیاسی، کارایی و اثربخشی دولت، کیفیت قوانین و مقررات، حاکمیت قانون، کنترل فساد، پایداری، مشارکت، امنیت و تمرکززدایی از دیگر مؤلفه‌های مهم حکمرانی خوب است. لازم است برای انجام این مهم، بستر مناسبی برای اجرای الگوی ترکیبی مناسب دولت کارآفرین و حکمرانی خوب در بدنه دولت جمهوری اسلامی ایران فراهم شود.

یافته‌های پژوهش حاضر در ارتباط با، شاخص‌های هر یک از مؤلفه‌های سازنده الگوی ترکیبی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب با یافته‌های پژوهشگرانی همچون همایینی دمیچی، امین و همکاران (۱۴۰۰)؛ حمدالهی، هاتف و همکاران (۱۳۹۹)؛ آهنی و همکاران (۱۳۹۸)؛ نصیری زنگ‌آباد و همکاران (۱۳۹۵) و گرجی (۱۳۹۶) همخوانی دارد. ضمناً یافته‌های مربوط به ارزیابی الگوی مزبور از دید کاربران حاکی از آن است که ابعاد الگوی بدست آمده در این پژوهش، ترکیب کاملی از ۳۰ پژوهش داخلی و خارجی است که در هیچ یک از آن‌ها بعدی فراتر از این ابعاد به دست نیامده است. نتیجه تحلیل عاملی تأییدی بیانگر این موضوع است که همه ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های شناسایی شده یک عامل زیر بنایی را در قالب الگوی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب تبیین می‌کنند. اما قطعاً مؤلفه‌ها و شاخص‌های دیگری را می‌توان با توجه به بافت فرهنگی و منطقه‌ای دیگر بخش‌های کشور شناسایی نمود که به‌رغم تلاش فراوان همچنان مکنون مانده‌اند و می‌توانند کشف شوند.

این پژوهش می‌توانست در سطح وسیع‌تری انجام شود، همچنین استادان و متخصصان بیشتری نیز می‌توانستند مورد توجه قرار گیرند که به دلیل محدودیت‌هایی که در مسیر پژوهش واقع شده بودند تنها به استفاده از تخصص برخی از متخصصان بسنده شد. با توجه به نتایج حاصل از تحقیق می‌توان راهکارهای زیر را به متولیان و دست‌اندرکاران این حوزه ارائه داد تا از یک طرف مسؤولان و تصمیم‌گیرندگان ذیربط با بهره‌برداری از این پیشنهادات، ضمن برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های لازم، اقدامات اجرایی مورد نیاز را به نحوی به عمل آورند، که ظرف مدت زمان مشخصی، امکان توسعه علمی و نظری در خصوص مقوله دولت کارآفرین و حکمرانی خوب فراهم گردد و از طرف دیگر برای پژوهشگرانی که قصد دارند در این زمینه به پژوهش بپردازند، راهنمایی باشد و مواردی که در این پژوهش به آن پرداخته نشده است را مورد بررسی قرار دهند.

اهم این پیشنهادات نظری عبارتند از: الف- تدوین سند راهبرد دولت کارآفرین و حکمرانی خوب؛ ب- انجام مطالعات تطبیقی با محوریت کشورهای موفق؛ ج- پیش‌بینی گروه‌های مشاوره‌ای در خصوص اجرای مدل نهایی؛ د- ارزیابی و بازنگری الگوی تدوین شده هر پنج سال یک‌بار به منظور به‌روزرسانی آن. پیشنهادات عملی نیز عبارتند از: برگزاری کارگاه و دوره‌های آموزشی جهت آشنایی با دولت کارآفرین و حکمرانی خوب، برگزاری کارگاه‌های آموزشی به منظور ترویج فرهنگ و دانش مرتبط با دولت کارآفرین و حکمرانی خوب و ایجاد آمادگی‌های لازم به منظور طراحی و استقرار آن، نظام‌مند نمودن الگوی به دست آمده جهت به‌کارگیری و ایجاد ضمانت اجرایی لازم برای آن، طراحی و ایجاد مرکز سنجش و ارزیابی نیروی انسانی مبتنی بر ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگوی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب. یافته‌های این پژوهش می‌تواند مبنای مناسبی برای ارزیابی و سنجش مبتنی بر الگوی دولت کارآفرین و حکمرانی خوب باشد، برای کلیه مؤلفه‌های دولت کارآفرین و حکمرانی خوب تعیین شده در الگوی مزبور، دوره آموزشی استاندارد در سه حوزه دانش، مهارت و نگرش طراحی شود. پیشنهادهای برای پژوهش‌های آتی نیز عبارتند از: به منظور به دست آوردن مقیاس استاندارد و جامع‌تر که مورد استفاده گسترده باشد، بهتر است پژوهش در سطح وسیع‌تر اجرا شود، تا قابلیت تعمیم‌پذیری نتایج نیز افزایش یابد؛ انجام تحقیقاتی در زمینه نحوه عملکرد دولت بر اساس یافته‌های

فوق؛ اجرای پژوهش به منظور بررسی وضعیت موجود و تعیین فاصله وضع موجود و مطلوب؛ انجام پژوهش‌هایی با موضوع آسیب‌شناسی حوزه‌های سرپرستی و بالاتر مبتنی بر ابعاد شناسایی شده در الگو.

Constructive Components for Good Governance Productivity in Entrepreneurial Government and Providing a Practical Model Related

Abstract

Today, for attracting talented and specialized human resources to achieve self-sufficiency, the governments should identify the characteristics of an entrepreneurial government and a good government, in addition to designing a model to be efficient and effective in the field of entrepreneurship too. Given today's dramatic changes in organizations, it is necessary to provide constructive components to increase the productivity of a good government in entrepreneurial government.

The present study is aimed to express the constructive components to increase the productivity of a good government in entrepreneurial government and to develop a combined model for entrepreneurial government and good governance emphasized on the government of Islamic Republic of Iran.

This research is applied in terms of purpose, exploratory mix in data, self-emergence data driven in the nature of qualitative part and cross-sectional in quantitative part. The statistical population of the present study in the qualitative section is 33 experts by PHD degree in public administration - decision-making and general policy-making employed in Islamic Azad University and in the quantitative part, 400 general managers of the executive bodies in the government of Islamic Republic of Iran. The sample in the qualitative part and based on the sample size determination table and purposeful sampling method, 30 people and in the quantitative section based on Morgan sample size determination formula and stratified random sampling method includes 30 people and also in quantitative part, based on Morgan's sample size determination formula and stratified random sampling method, 100 people have been determined. The measurement tool of the present study, qualitatively, is a semi-structured interview form made by the researcher which is obtained based on open and centralized coding. The form prepared by experts with the help of Delphi interview and brainstorming, was finally finalized by 2 dimensions, 23 components and 145 indicators for conducting research. Quantitatively, the structured interview form saturated by the experts was converted into a questionnaire by the researcher via weighting the indicators performed through a randomly selected sample group and analyzed by using a confirmatory factor test. The analysis was confirmed by a difference of 6 components and 38 indicators.

Keywords: Good Governance, Entrepreneurial Government, Accountability, Corruption Control, Participation

منابع فارسی

الوانی، سیدمهدی. ریاحی، بهروز. (۱۳۸۲). نظریه نوین مدیریت کیفیت جامع در بخش دولتی ایران. تحول اداری. ۴۱ و ۴۲: ۴۴-۲۶.

- الوانی، سیدمهدی، محمدی الیاسی، قنبر، خنیفر، حسین، جندقی، غلامرضا، وکیلی، یوسف. (۱۳۹۰). کارآفرینی در بخش عمومی: رویکرد هم افزایی، پژوهش‌های مدیریت عمومی، سال چهارم، ۱۲، ۵-۲۸.
- حسینی تاش، سید علی، واثق، قادر علی. (۱۳۹۳). حکمرانی خوب و ارائه حکمرانی شایسته بررسی و شاخص‌های این دو از دیدگاه امیرالمونین، سال ۳، شماره ۲: ۷-۲۸.
- حشمت زاده، محمد باقر، محمد علی طالبی، امیر محمد حاجی یوسفی. (۱۳۹۶). بررسی موانع تحقق حکمرانی خوب در فرهنگ سیاسی ایران، جستارهای سیاسی معاصر، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی سال هشتم، شماره اول، بهار ۲۴-۱.
- حق شناس، اصغر. جمشیدیان، مهدی. شائمی، علی. شاهین، آرش. (۱۳۹۲). الگوی کارآفرینی سازمانی در بخش دولتی ایران. فصلنامه علوم مدیریت ایران. سال دوم. ۸: ۳۱-۷۳.
- حمدالهی، هاتف، سیدجوادین، سیدجواد، قربانی زاده، وجه اله. (۱۳۹۹). طراحی مدل مدیریت منابع انسانی بخش دولتی ایران در راستای بهبود شاخص‌های حکمرانی خوب. مجله حقوق اداری. شماره ۲۴.
- داوری، علی. (۱۳۹۷). کارآفرینی سازمانی، گامی به سوی دولت کارآفرین. نشریه تحول اداری. پیاپی ۵۷.
- داوری، علی. حمیدرضا، رضایی. (۱۳۹۳). نقش دولت و خط مشی‌های دولتی در توسعه کارآفرینی. فصلنامه علوم مدیریت ایران. ۱۲(۱): ۱۰۹-۱۲۹.
- رنجبر، رحمان، نادرپور، بابک، حسینی نیا، غلامحسین، هوشمندیار، نادر. (۱۳۹۸). ترسیم الگوی مفهومی دولت کارآفرین در ایران با رویکرد فرا تحلیل کیفی. مجله مدیریت سازمان‌های دولتی. شماره ۲۹.
- سامتی، مرتضی. رنجبر، همایون. محسنی، فضیلت. (۱۳۹۰). تحلیل شاخص‌های حکمرانی خوب بر شاخص توسعه انسانی مطالعه موردی: کشورهای جنوب شرقی آسیا. فصلنامه علمی پژوهشی. پژوهش‌های رشد و توسعه اقتصادی. سال اول. ۴.
- سردارنیا، خلیل و شاکری، حمید. (۱۹۸۹). تبیین حکمرانی خوب در نهج البلاغه با رویکرد روشی زمینه گرا. مجله مطالعات حقوقی. دوره ششم. شماره ۱. زمستان.
- سعادت، مسعود. (۱۳۹۹). خط مشی دولت کارآفرین و مدیریت استراتژیک در توسعه تجارت. مجله مطالعات مدیریت و حسابداری. دوره ششم. شماره ۳.
- سمیعی، پاقلعه. رضایی، احمد. منتظری، علی اکبر. سمیعف روح الله. (۱۳۹۱). ارائه چارچوب تحلیلی-ادراکی مناسب از کارآفرینی دولتی. نخستین همایش ملی علوم مدیریت نوین. گرگان.
- غفاری، مسعود؛ ایگدر، افسانه. (۱۳۹۶). دولت توسعه‌گرا، پیش‌نیاز تحقق حکمرانی خوب. مجله مطالعات میان رشته‌ای در علوم انسانی. شماره ۳۷.
- میدری، احمد. (۱۳۸۵). مقدمه‌ای بر نظریه حکمرانی خوب، فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال ۶، شماره ۲۲.

نصیری زنگ آباد، عباس. رسولی، رضا. الوداری، حسن. محمدزاده، علی. (۱۳۹۵). طراحی مدل دولت کارآفرین برای سازمان‌های اداری ایران. (۵)۱. ۹۱-۱۰۶.

هماینی دمیرچی، امین، نوه ابراهیم، عبدالرحیم، عزتی، میترا. (۱۴۰۰). شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های حکمرانی خوب دانشگاهی با استفاده از رویکرد کیفی فرا ترکیب. مجله مطالعات میان رشته‌ای در علوم انسانی. شماره ۴۴.

یگانگی، سیده عاطفه، الوانی، سید مهدی، معمارزاده طهران، غلامرضا (۱۳۹۵)، اولویت بندی شاخص‌های حکمرانی خوب در سازمانهای کارا، فصلنامه رسالت مدیریت دولتی، سال ۷: ۲۱.

منابع انگلیسی

Andrews, R. & Boyne, G.A. (2009). *Centralization, Organizational Strategy and Public Service Performance*. Journal of public Administration Research and Theory, 19 (1), 57- 80.

Bllone, C. & Goerle, G. (2010). *Reconciling public entrepreneurship and democracy*, Public Administration Review, 52(2), 130 - 4.

Clarke, J. & Newman, J. (2007). *What's in a Name? Labour's Citizen - Consumer and the Remaking of Public Services*. Cultural Studies 21 (4), 738-757.

Cullen, R & Cushman, D. (2000). *Transitions to competitive government: speed, consensus and performance*. New York: State Univrrsity of New York.

Feng, Y. (2003), *Democracy, Governance and Economic performance: Theory and Evidence*, Cambridge: MA, MIT press.

Ferlie, E., Hartle, j. & Martin, S. (2016). *Changing public service organizations: current perspectives future prospects*, British Journal of Management, 14(1), 1-14.

Gore, A. (2014). *From red tape to results: creating a government that works better and costless*, Washington: Government Printing Office.

Knack S. (Ed.) (2015), *Democracy, Governance and Growth*, Ann Arbor: The university of Michigan press.

Kaufmann, D., Kraay, A., & Mastruzzi, M. (2010). *The worldwide governance indicators: Methodology and analytical issues*. World Bank Policy Research Working Paper No. 5430, Washington, DC: The World Bank.

Knack, Stephan and Philip Keefers, (1997), "why don't poor countries catch up? A crossnational test of on institutional explanation, *Economic Inquiry*, volume 35, page 590-602.

Lewis, E. (1980). *Public entrepreneurship: toward a theory of bureaucratic power*, Blooming, IN: Indiana University Press.

-Mehrra, M. , Z. Asadian (2009), *Impact of good governance on foreign direct investment in middle-income countries*, *Studies in International Economics*, year 20, N. 35: 1-20 (in persian)

Nofianti, leny and suseno, novie. (2014). *Factors affecting implementation of good government governance and their implications towards performance accountability*. Social and behavioral sciences. 164. 1-8

Osborne, d. & gaebler, T. (1992). *Reinventing government: how the entrepreneurship spirit is transforming the public sector*, reading: Addison-weslei.

Rourke. & Carol. (2003). *Enterprise architecture: using the zachman framework*, Thomson learning Inc, US, 24.

Rudra P.Pradhan and Sanyal G.S. (2011), Good Governance and Human Development: Evidence from Indian States, *Journal of Social and Development Sciences*, 1 (1), 1-8.

Saaty, T. (2007). Time dependent decisionmaking; dynamic priorities in the AHP/ANP: Generalizing from points to functions and from real to complex variables, *Mathematical and Computer Modeling*, 46, 860-891.

Steven Van de Walle & Gerhard Hammerschmid, (2011). *The Impact of the New Public Management: Challenges for Coordination and Cohesion in European Public Sectors*, *Halduskultuur – Administrative, Culture*, 12 (2), 190-209.

Stowe, Keneth, (1992), Good Piano Won't Play Bad Music: Administrative Reform and Good Governance, *Public Administration*, 70, 387-394.

Taylor, D.W, (2000), Facts, myths and monsters: understanding the principles of good governance. *The International Journal of Public Sector Management*, 13(2), 108-124

Thompson, J. F. & Riccucci, M. N. (1998). *Reinventing Government*. *Annu Rev .Politics Sci*, 1, 231 -257.

UNDP, (1999). *Governance For Sustainable Growth And Aquity*” report of international conference, united nations, New York.

Vito, G. F. & Kunselman, j. (2000). *Reinventing government: the views of police middle managers*. *Police Q*, 3, 315-330.

Williams, D.W. (2000). *Reinventing the proverbs of government*. *Public Administration Rev*, 60, 522- 534.

Zahra, S. A. & Hansen, C. (2000). *Privatization, Entrepreneurship. and global competitiveness in the 21 st century*. *Competitiveness review*, 10(1), 33-51.